

MEDYA KURULUŞLARI HABER MERKEZLERİNİN DİKKATİNE...

ESİAD Basın Bülteni / No: 524
(9 Ekim 2024)

Eskinazi: Yokuş yukarı tekerlek çeviriyoruz

Zorlu: Gümrük Birliği mutlaka güncellenmeli

Ege Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (ESİAD) üyeleriyle bir araya gelen Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, enflasyonu yenmek için üzerlerine düşen görevi yapmaya hazır olduklarını belirterek, “Biraz dişimizi sıkacağız. Şu anda ihracatçıların para kazandıklarını sanmıyorum. Yokuş yukarı tekerlek çeviriyoruz. Biraz dursak devrileceğiz. O yüzden durmamalıyız” dedi. Eskinazi, ayrıca gerekli yatırımların tamamlanması halinde Çandarlı Limanı’nın çok önemli bir aktarma limanı haline gelerek Yunanistan’ın Pire Limanı’nın yerini alabileceğini vurguladı. ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sibel Zorlu da, Türkiye ile AB arasında 28 yıl önce imzalanan gümrük birliği anlaşmasının yetersiz kaldığını belirterek, “Rekabet edebilirliğimizin artırılması için gümrük birliğinin mutlaka güncellenmesi gerekiyor” dedi.

ESİAD Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Yuvarlak Masası’nın katkılarıyla düzenlenen toplantıda konuşan Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, gümrük birliğinden dış ticarete yaşanan sorunlara, döviz kurları ve limanlardan sınırda karbon düzenlemesi mekanizmasına kadar pek çok konuda değerlendirmelerde bulundu.

İZMİR İHRACATININ YARIDAN FAZLASI AB’YE

Toplantının açılışında konuşan ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sibel Zorlu, İzmir’in dış ticaret rakamlarına değinerek, “Dış ticaret istatistiklerinde İzmir’e baktığımızda, 2023 yılında 12,9 milyar dolar ithalat, 172 milyar dolar ihracat yapıldığını görüyoruz. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 132,8. 2024 yılı ilk 8 ayında 8,4 milyar dolar ithalat, 11,2 milyar dolar ihracat gerçekleşmiş. İhracatın ithalatı karşılama oranının yaklaşık yüzde 133 olduğunu görüyoruz. İzmir, 2017 yılından beri aralıksız olarak, ithalattan çok ihracat gerçekleştirerek, ülkenin dış ticaretinde önemli bir aktör olmaya devam ediyor. 2023 yılında İzmir’in ihracat yaptığı ilk 10 ülke arasında AB ülkeleri öne

çıkıyor. Almanya, ABD, İspanya, Birleşik Krallık, İtalya, Rusya, Fransa, Belçika, Polonya'ya ihracatın yüzde 52,1'i gerçekleştiriliyor” dedi.

ASİMETRİK BİR YAPI VAR

Türkiye ile AB arasında 28 yıla dayanan bir gümrük birliği olduğunu hatırlatan Zorlu, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Asimetrik yapısı, kapsamının sınırlı olması, danışma mekanizması ve anlaşmazlıkların halli bakımından yetersiz kalması gibi nedenlerle güncellenmeyi gerektiriyor. Gümrük birliğinin asimetrik yapısının en önemli yansıması serbest ticaret anlaşmalarında (STA) ortaya çıkıyor. AB'nin STA yaptığı ülkelerle Türkiye STA imzalamadığı sürece rekabet edebilirliğimiz zorlaşıyor. Türkiye'nin 23 STA'sı karşısında, AB'nin 78 adet STA'sı bulunuyor. AB'nin, Kanada, Vietnam, Güney Afrika, Japonya, Kazakistan, Mısır gibi ülkelerle STA'sı veya ekonomik işbirliği anlaşmaları bulunurken, Türkiye'nin olmadığını görüyoruz. Böyle bir tabloda gümrük birliğinin beklentilerimizi karşılaması giderek zorlaşıyor. Hal böyle iken, sınırda karbon mekanizması AB'nin yeni ticaret politikası olarak karşımıza çıkmış durumda. Bu mekanizmaya uyum sağlayamazsak gümrük birliğinin avantajlarından da yararlanamaz hale geleceğiz. Bu bağlamda Türkiye-BRICS ilişkilerinin gündeme gelmiş olması doğal olarak dikkatleri çekiyor. AB'nin yakın ticaret ortağı Türkiye ile daha fazla yakınlaşmasını, gümrük birliğinin güncellenmesinin önündeki siyasi engelleri kaldırmasını bekleyebiliriz. Türkiye'nin her koşulda küresel rekabet koşullarına ayak uydurması ve ticaret savaşlarında yerini alması gerekiyor.”

ESİAD Yönetim Kurulu Üyesi, Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Yuvarlak Masası Başkanı Rebi Akdurak da, katılımı için Jak Eskinazi'ye teşekkür ederek, “Önümüzdeki aylarda bu tip toplantıları en az ayda bir kez yapacağız. Bunun yanında da özellikle diplomatlarla, İzmir'deki başkonsolos ve konsoloslarla ardından fahri konsoloslarımızla burada her ülke ile ilgili fikir alışverişini yapılmasının faydalı olacağını düşünüyoruz. Katılımlarınızdan mutlu oluruz” dedi.

TÜRKİYE ZARAR GÖRÜYOR

Türkiye'nin AB yolculuğundan kısaca söz eden Jak Eskinazi, “Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki gümrük birliği 1995 yılında yürürlüğe girdi. O zamanlar AB ülkeleriyle toplam ticaretimiz 30 milyar dolar civarındaydı. Bugün 210 milyar dolara çıkardık. Bu başarılı bir netice gibi görünüyor ama aslında potansiyelimiz bunun çok üzerinde. Kotaları aşmamız gerekiyor. Zeytinyağımızı satamıyoruz, tavuğumuzu satamıyoruz. Gümrük birliğini yaparken onlara bir avantaj vermişiz ve hala bunu kullanıyorlar. Şu anda AB'nin pek çok ülkeyle serbest ticaret anlaşması var. Kurallara göre AB'nin serbest ticaret anlaşması imzaladığı ülkeler bizimle de serbest ticaret anlaşması

imzalamalıydı. Ama bunu yapmıyorlar. Çünkü zaten avantajı ellerine almışlar. Bize avantaj vermek istemiyorlar. Türkiye bu işlerden çok fazla zarar görüyor. Türkiye ve AB arasındaki ticaretin daha adil ve sürdürülebilir bir zemine oturtulabilmesi için gümrük birliğinin kapsamının genişletilerek tarım ürünlerinin, hizmetlerin ve kamu alımlarının dahil edilmesi, serbest ticaret anlaşmalarıyla ilgili beklentimizin karşılanması gerekiyor” şeklinde konuştu.

BİRAZ DİŞİMİZİ SIKACAĞIZ

Jak Eskinazi, kurların ihracatçıyı ne yönde etkilediğine ilişkin üyelere gelen soruya şu cevabı verdi: “Enflasyonu yenmek için ne gerekiyorsa onu yapmamız lazım. Biraz dışımızı sıkacağız. Ama bir gerçek var ki kurların enflasyona etkisi ancak yüzde 30’larda. Bu, ekonomistlerin yapmış olduğu hesap. Tamam, kurları artırmayalım ama ihracatçıyı destekleyen başka enstrümanlar var. Örneğin 2 puan olan destek 5’e çıkabilirse, bunlar ihracatçıya nefes aldırabilecek konular. Bu, enflasyonu tetiklemez. Çünkü siz zaten yüzde 7-8 ile dıştan faizle döviz kullanıyorsunuz. Bu döviz size kendi ülkenizin ihracatçısı getirecek ki, o daha fazla getirecek. Böylece sizin dış ticaret açığınız azalacak. Sadece ihracatçınızı ayakta tutmayacaksınız, ülkenin para potansiyelini de çok güçlendireceksiniz. Şu anda ihracatçıların para kazandıklarını sanmıyorum. Genel olarak baktığımızda, Yokuş yukarı tekerlek çeviriyoruz. Biraz dursak devrileceğiz. O yüzden durmayacağız, hepimiz tepeyi görüncüye kadar ilerleyeceğiz. Maalesef ihracattaki döviz kurunun durumu bu.”

ÇANDARLI, TÜRKİYE’NİN “PİRE”Sİ OLABİLİR

Limanlar konusunda da değerlendirmelerde bulunan Jak Eskinazi, sözlerini şöyle sürdürdü: “Alsancak limanında geçmiş yıllarda bir özelleştirme süreci yaşadık. Biz de EİB olarak o konsorsiyumun içindeydik. Ama gerçekleştirilemedi. Şu anda Alsancak limanının değeri, o günkü özelleştirme değerinin üçte biri kadar. Alsancak limanı çalışıyor ama Aliğa limanları olmasa İzmir’in ihracatı olmazdı diyebilirim. O kadar önemli. Eskiden Alsancak limanı bir numaralı liman iken, ihracatımızın yüzde 60’ını Alsancak limanı, yüzde 40’ını diğer limanlar yaparken, şimdi tam tersi duruma geldi. Aliğa limanları ihracatımızın yüzde 70-75’ini, Alsancak limanı ancak yüzde 25’ini yapıyor. Bir de bizim Çandarlı limanımız var. Epey miktar yatırım yapılmış bir liman. Maalesef son kısmı için birkaç kez ihaleye çıkıldı ancak ihaleye girecek firma bulamadık. Bence çok iyi çalışırsa, bir özelleştirme kapsamında Çandarlı bitirilebilir ve Ege’ye çok büyük bir kazanç sağlayabilir. Çinliler, çok büyük ümitlerle Pire limanını aldı ancak liman şehrin içinde kaldı ve büyüyemiyor. O yüzden yeni liman arıyorlar. Çandarlı limanı hem onlar için hem de bizim için önemli bir aktarma limanı haline gelebilir. Ayrıca Aliğa-Bergama aksında yeni OSB’ler, serbest bölgeler kuruluyor. Buraya kurulacak tesislerin ihracatlarını yakın bir limandan yapmaları

maliyetlerini çok düşürecektir. Tüm ihracatımızın yüzde 92'si deniz yoluyla oluyor. Çok büyük bir rakam. Bunun için bu limanları genişletip büyütmemiz lazım.”

Jak Eskinazi ayrıca Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) konusuna da değinerek, bu konudaki destek programları hakkında bilgi verdi.

